

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/213/2020
Identifikačné číslo spisu:	7217222477
Dátum vydania rozhodnutia:	30.06.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Brňák
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:7217222477.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa RNDr. L. M., PhD., bývajúceho v F. O. X., F. X/XX, zastúpeného JUDr. Natáliou Stahovcovou, advokátkou so sídlom v Bratislave, Karpatská 6 a manželky navrhovateľa Mgr. et Mgr. R. M., PhD., bývajúcej v M., X. Y. XXX/X, zastúpenej JUDr. Katarínou Adamovskou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Žižkova 6, o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode k maloletému L. M., narodenému X. R. XXXX, zastúpenému kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 14P/214/2017, o dovolaní manžela - otca maloletého dieťaťa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 31. januára 2020 sp. zn. 8CoP/206/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II (ďalej aj „prvostupňový súd“ alebo „súd prvého stupňa“) rozsudkom z 30. novembra 2018 č. k. 14P/214/2017-221 rozviedol manželstvo navrhovateľa a jeho manželky a na čas po rozvode zveril mal. L. do osobnej starostlivosti matky s tým, že obaja rodičia majú právo zastupovať ho a spravovať jeho majetok. Otca zaviazal prispievať na výživu mal. L. 250 € mesačne a upravil styk otca s maloletým tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletým každý nepárny piatok od 15:00 hod. do 17:00 hod. za prítomnosti matky. Zamietol návrh matky na určenie výživného na tvorbu úspor a návrh otca na prerušenie konania. O trovách účastníkov konania rozhodol podľa ust. § 52 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) tak, že žiaden z nich nemá právo na ich náhradu.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie manžela - otca maloletého dieťaťa rozsudkom z 31. januára 2020 sp. zn. 8CoP/206/2019 prvostupňový rozsudok potvrdil vo výrokoch o výchove, práve a povinnosti obidvoch rodičov zastupovať maloletého a spravovať jeho majetok a výživnom (výrok I), zmenil vo výroku o úprave styku tak, že otec je oprávnený stretávať sa s mal. L. každý piatok od 15.00 hod. do 17.00 hod. za prítomnosti matky. Otec je oprávnený v určenom čase si

maloletého prevziať v mieste bydliska matky a po skončení styku ho na tom istom mieste odovzdať. Matka je oprávnená byť prítomná pri styku a povinná maloletého na styk s otcom riadne pripraviť a v určenom čase a mieste poskytnúť potrebnú súčinnosť na realizáciu styku otca s maloletým (výrok II), zrušil vo výroku o trovách konania a zamietnutí návrhu matky na určenie výživného na tvorbu úspor pre maloletého zo strany otca (výrok III) a odmietol odvolanie voči výroku o rozvode manželstva a výroku o zamietnutí návrhu otca na prerušenie konania (výrok IV).

2.1. Odvolací súd poukazujúc na ustanovenie § 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) postupne k odvolacím námietkam uviedol, že vo vzťahu k výroku o zverení maloletého Juraja do osobnej starostlivosti matky súd prvej inštancie riadne zistil skutočný stav veci, posúdil ho podľa správnych ustanovení Zákona o rodine, v súlade s § 191 CSP vyhodnotil dôkazy a starostlivo prihliadal na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie bolo v napadnutom výroku o zverení dieťaťa do osobnej starostlivosti matky presvedčivé a s jeho závermi sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil. Konajúci súd sa dôsledne vysporiadal s námietkami otca uplatnenými v odvolaní, ktoré tvorili jeho obranu už v priebehu konania na súde prvej inštancie a ani v priebehu odvolacieho konania neuviedol žiadne relevantné skutočnosti majúce za následok iné rozhodnutie o výchove dieťaťa. Vo vzťahu k odvolacej námietke otca, že súd prvej inštancie nevykonával ním navrhované dôkazy, odvolací súd poznamenáva, že súd nemusí vykonať všetky účastníkom navrhnuté dôkazy a výber dôkazov, ktoré sa budú v rámci dokazovania vykonávať je výlučne na súde, ktorý musí dbať na to, aby nevyhlúčil taký dôkaz, ktorý má potenciál preukázať rozhodný skutkový poznatok tvrdený účastníkom, ak tento skutkový poznatok nebude preukazovať iným dôkazom. Odvolací súd poznamenal, že ani v priebehu odvolacieho konania nevznikla potreba vykonať otcom navrhnuté dôkazy, pretože súd prvej inštancie skutočný stav potrebný pre rozhodnutie o výchove dieťaťa spoľahlivo zistil inými dôkaznými prostriedkami (§ 185 ods. 1, 2 CSP a § 36 CMP). Ďalej uviedol, že skutkový základ pre rozhodnutie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností v časti výchovy maloletého na čas do rozvodu manželstva rodičov (o čom už bolo rozhodnuté v konaní prvostupňového súdu sp. zn. 19P/107/2017, pozn.) a po jeho rozvode (o čom sa rozhodovalo teraz, pozn.) bol nepochybne totožný, pričom odvolací súd ani po podrobnom preskúmaní napadnutého rozsudku nezistil žiadnu zmenu pomerov, ktorá by odôvodňovala iné rozhodnutie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností v časti výchovy maloletého na čas po rozvode manželstva oproti úprave na čas do rozvodu manželstva rodičov. Vzhľadom na to, že na rovnakom skutkovom základe nie je možné rozhodnúť o úprave výkonu rodičovských práv a povinností rozdielne, a to aj vzhľadom na krátky časový horizont medzi dvoma rozhodnutiami súdu (1 mesiac), odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil s napadnutým rozhodnutím súdu prvej inštancie a odvolanie otca v tejto časti považuje za nedôvodné. Na základe uvedených skutočností považoval (aj) odvolací súd v záujme mal. Juraja jeho zverenie do výchovy matky, v ktorej starostlivosti je maloletý i v súčasnosti, a v ktorej starostlivosti neboli v priebehu konania zistené absolútne žiadne nedostatky, na ktoré otec poukazoval vo svojom odvolaní, a preto sa javila jeho obrana v tomto smere ako účelová a tvrdenia vyznievajú nanajvýš tendenčne. Subjektívne kritické hodnotenie matky otcom nekorešpondovalo so zisteným skutočným stavom veci a v prevažnej miere vychádza z konfliktov a nezhôd medzi rodičmi a nie zo spôsobu starostlivosti matky o maloletého.

2.2. Pokiaľ išlo o rozhodnutie v časti výrokov o výživnom a zastupovaní maloletého, odvolací súd uviedol, že tu nebolo odvolacej argumentácie, s ktorou by bolo treba sa osobitne vysporiadať, preto odvolací súd potvrdil rozhodnutie v napadnutých výrokoch ako vecne správne podľa ust. § 387 ods. 1 CSP a podľa ust. § 387 ods. 2 CSP a v odôvodnení sa obmedzil iba na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia.

2.3. V súvislosti s výrokom o úprave styku odvolací súd konštatoval, že prvostupňový súd nedostatočne zohľadnil existujúce pomery rodičov a vek dieťaťa, v ktorom je pre dieťa nevyhnutný častý a pravidelný kontakt s rodičom, ktorému nie je zverené do osobnej starostlivosti, aby sa vzťah dieťaťa k tomuto rodičovi udržiaval a prehľboval a teda nesprávne rozhodol o frekvencii styku otca s maloletým počas bežného roka. Odvolací súd zohľadnil argumenty otca prezentované v odvolaní a uviedol, že súdom prvej inštancie upravený a asistovaný styk dieťaťa za prítomnosti matky v rozsahu len dvoch hodín každý nepárny piatok rozhodne nemožno považovať za postačujúci z hľadiska záujmu a úsilia otca vybudovať a upevňovať si pevný a citovo silný vzťah so synom. Odvolací súd v tejto súvislosti citlivo zvažoval aj vyjadrenie matky k odvolaniu otca, ktorá nepriamo označila vzťah dieťaťa k

otcovi za neosobný, údajne bez citovej a emočnej naviazanosti dieťaťa na vlastného otca, čo je podľa jej názoru zapríčinené tým, že otec sa o maloletého zaujímal len sporadicky a v čase styku sa k nemu správal „neprimerane“ jeho útlému veku. Tieto tvrdené okolnosti matkou sú však nežiaduce a sú určitým kritickým signálom, že je nutné vytvoriť širší priestor pre budovanie vzájomných vzťahov a väzieb medzi otcom a dieťaťom. Z výsledkov dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie možno uzavrieť, že otec sa voči maloletému nijakým závažným spôsobom ako rodič nediskvalifikoval, preto odvolací súd nevidel dôvod, aby sa jeho styk s maloletým nemohol realizovať častejšie. Preto upravil styk otca s maloletým L. na každý piatok od 15.00 hod. do 17.00 hod. za prítomnosti matky berúc do úvahy skutočnosť, že styk sa doteraz realizoval len sporadicky, vek dieťaťa, jeho biologickú väzbu na matku a jej možnosť pružnejšieho zásahu v prípade nepredvídaných okolností súvisiacich so starostlivosťou o mal. dieťaťa. Vo vzťahu k odvolacím námietkam otca ohľadom miesta realizácie styku odvolací súd uviedol, že toto konajúci súd neupravil, pretože právo stretávania sa s dieťaťom zaručuje otcovi právo na prístup k dieťaťu, právo určiť miesto a spôsob trávenia času počas stretávania a právo výchovne na dieťa počas tohto času pôsobiť. Zároveň zdôraznil, že matka účasťou pri styku otca s dieťaťom môže do realizácie styku zasahovať len v nevyhnutnom rozsahu, pokiaľ by dieťaťu hrozila závažná ujma, avšak nemá právo ovplyvňovať priebeh stretnutí, ani určovať ako a kde sa styk bude realizovať s tým, že žiadna iná osoba nemá právo zúčastňovať sa toho styku a už vôbec nie zasahovať do výkonu práv otca maloletého dieťaťa. V neposlednom rade dodal, že v prípade zmeny pomerov môže v budúcnosti dôjsť k zmene tohto rozsudku, v ktoromkoľvek jeho výroku.

2.4. Odvolací súd podľa § 389 ods. 1 písm. d/ CSP zrušil rozhodnutie vo výroku o trovách konania, nakoľko podľa § 57 CMP o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh a z obsahu spisu nevyplyva, že by si účastníci tento nárok uplatnili, preto odvolací súd považuje výrok o trovách konania za nadbytočný. Z rovnakých dôvodov odvolací súd zrušil ako nadbytočný aj výrok o zamietnutí návrhu matky na určenie výživného na tvorbu úspor, pretože ide o nesporové konanie, kedy súd pri rozhodovaní nie je viazaný návrhom, nota bene nemôže ani návrh vo zvyšku zamietnuť.

2.5. Odvolací súd odmietol odvolanie navrhovateľa voči výroku o rozvode manželstva ako odvolanie podané neoprávnenou osobou. Odvolací súd rovnako odmietol odvolanie navrhovateľa voči výroku o zamietnutí jeho návrhu na prerušenie konania, nakoľko proti tomuto rozhodnutiu nie je odvolanie prípustné (§ 357 CSP).

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu „v celom rozsahu“ podal dovolanie manžel - otec maloletého dieťaťa. Navrhoval, aby napadnuté rozhodnutie dovolací súd zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu (dovolateľ nesprávne uvádzal „súdu prvej inštancie“, pozn.) na ďalšie konanie. Dovolanie podal podľa § 420 písm. f/ a e/ CSP a podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP.

3.1. Dovolanie podľa § 420 písm. f/ a e/ CSP odôvodnil tým, že (i) nie je možné overiť správnosť spisovanej zápisnice o pojednávaní, keďže podľa jeho informácií došlo k odstráneniu niektorých zvukových stôp záznamu z pojednávania (§ 420 písm. f/ CSP) a (ii) zo strany súdu bol vystavený rôznym vyjadreniam, ktoré v ňom vzbudili dôvodnú obavu o nezáujatosť súdu, v dôsledku čoho podal námietku zaujatosti (§ 420 písm. e/ CSP).

3.2. Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP odôvodnil nesprávnym právnym posúdením pri aplikácii čl. V Zákona o rodine. V tomto ohľade uviedol, že odvolací súd nesprávne umožnil dieťaťu „kontakt s vlastným otcom len v rozsahu 2 hodiny v týždni a to za prítomnosti matky ... V tomto smere rozhodnutie nerešpektuje najlepší záujem dieťaťa“. Podľa názoru dovolateľa mal súd upraviť styk otca s dieťaťom „omnoho širšie“. V ďalšom dovolateľ uviedol, že súd pri rozhodovaní o zverení dieťaťa do starostlivosti matky nezohľadnil skutočnosť, že „matka vystavuje dieťa pasívnemu fajčeniu“.

3.3. Dovolateľ k dovolaniu osobne reagoval aj ďalšími podaniami (z 22. apríla 2020, 25. júna 2020, 5. júla 2020 a 8. februára 2021), na ktoré najvyšší súd neprihliadal, pretože neboli spísané advokátom (§ 429 ods. 1 veta druhá CSP).

3.4. Právna zástupkyňa dňa 3. februára 2021 doručila dovolaciemu súdu znalecký posudok z 31. decembra 2020, týkajúci sa dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP (bod 3.1.).

4. Matka maloletého dieťaťa vo svojom vyjadrení žiadala dovolanie ako neprípustné odmietnuť resp. zamietnuť.

4.1. Kolízny opatrovník maloletého dieťaťa sa k dovolaniu nevyjadril.

5. Konanie vo veciach rozvodu manželstva spojené s konaním o úpravu pomerov manželov k ich maloletým deťom na čas po rozvode je mimosporovým konaním, ktoré je s účinnosťou od 1. júla 2016 upravené samostatne v ustanoveniach § 92 a nasl. CMP. Ak tento zákon neustanovuje inak, na konanie podľa neho sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku (§ 2 ods. 1 CMP). To platí - až na ustanovenie § 76 CMP - i pre konanie o dovolaní.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

7. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

I.

8. Civilný mimosporový poriadok vo veciach rozvodu manželstva obsahuje osobitnú úpravu dovolacieho konania, kde dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že manželstvo sa rozvádza (pozri § 76 CMP).

8.1. Pokiaľ dovolaateľ napádal odvolacie rozhodnutie v celosti (bod 3), teda aj v časti, v ktorej odvolací súd posudzoval prvostupňový výrok o rozvode manželstva, neostalo dovolaciemu súdu iné, ako z dôvodu neprípustnosti (§ 76 CMP) jeho dovolanie v tejto časti odmietnuť, a to bez ohľadu na, že dovolaateľ in concreto v podanom dovolaní voči samotnému rozvodu manželstva nič nenamietal. Najvyšší súd v tejto súvislosti dodáva, že prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu vydanému odvolacím súdom v konaní o rozvod manželstva je v zmysle § 76 CMP vylúčená a nemôžu ju založiť ani prípadné procesné vady konania uvedené v § 420 CSP.

8.2. Pokiaľ by otec namietal proti výroku odvolacieho súdu, ktorým zrušil prvostupňové rozhodnutie vo výroku o trovách konania a zamietnutí návrhu matky na určenie výživného na tvorbu úspor pre maloletého, čo z obsahu dovolania nevyplýva, najvyšší súd by aj v tejto časti musel odmietnuť dovolanie z dôvodu nedostatku subjektívnej prípustnosti.

II.

9. Najvyšší súd sa ďalej zaoberal dovolaateľom namietanými zmätočnosťami a nesprávnym právnym posúdením veci (body 3.1 a 3.2.) v časti úpravy pomerov manželov k ich maloletému dieťaťu na čas po rozvode. Už na tomto mieste najvyšší súd poukazuje na závery odvolacieho súdu uvedené v bode 13 jeho odôvodnenia, v rámci ktorých v tomto konaní (t. j. na čas po rozvode, pozn.) vychádzal so skutkových a právnych záverov zistených a konštatovaných v predchádzajúcom konaní o úprave rodičovských práv a povinností na čas do rozvodu manželstva („Vzhľadom na to, že na rovnakom skutkovom základe nie je možné rozhodnúť o úprave výkonu rodičovských práv a povinností rozdielne a to aj vzhľadom na krátky časový horizont medzi dvomi rozhodnutiami súdu (1 mesiac), odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil s napadnutým rozhodnutím súdu prvej inštancie a odvolanie otca v tejto časti považuje za nedôvodné). Išlo o konanie vedené na súde prvého stupňa pod sp. zn. 19P/107/2017 (ďalej aj „predchádzajúce konanie“), v rámci ktorého nižšie súdy inter alia zverili mal. L. do osobnej starostlivosti matky.

9.1. Vyššie uvedené predchádzajúce konanie preskúmal v rámci dovolacieho prieskumu iniciovaného otcom najvyšší súd a uznesením zo 14. marca 2019 sp. zn. 3Cdo/38/2019 dovolanie otca odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP (v časti, v ktorej otec namietal existenciu procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. e/ a f/ CSP), a vo zvyšku podľa § 447 písm. f/ CSP. Najvyšší súd v rámci uvádzaného dovolacieho prieskumu posudzoval otázku otcom namietanej (i) nepreskúmateľnosti odvolacieho

rozhodnutia, (ii) škodlivosti pasívneho fajčenia (bod 3.2.), (iii) nevykonania znaleckého dokazovania, (iv) porušenej rovnosti účastníkov konania (aj) uskutočnením selekcie niektorých skutkových tvrdení otca zo strany prvostupňového súdu, (v) nezrovnalosti medzi zvukovým záznamom a jeho písomným prepisom na pojednávaní konanom 31. októbra 2017, (vi) poučovacej povinnosti súdu, či (vii) zaujatosti sudcu.

9.2. Otec podal proti uzneseniu najvyššieho súdu zo 14. marca 2019 sp. zn. 3Cdo/38/2019 ústavnú sťažnosť, ktorú Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 15. apríla 2020 sp. zn. III. ÚS 145/2020 odmietol.

10. Vzhľadom k tomu, že napadnuté odvolacie rozhodnutie, ako aj podstatná časť dovolacej argumentácie otca vychádza zo skutkových i právnych záverov predchádzajúceho konania, majú potom závery najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 3Cdo/38/2019 a ústavného súdu vo veci sp. zn. III. ÚS 145/2020 relevantné právne dôsledky aj v tejto veci a najvyšší súd na ne poukazuje. Týka sa to predovšetkým dovolateľom namietanej zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ a e/ CSP (bod 3.1.), a to v súvislosti s namietanými nezrovnalosťami medzi zvukovým záznamom a jeho písomným prepisom, ako aj ne/zaujatosťou súdu.

11. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti; rozhodujúce je výlučne zistenie odvolacieho súdu, že k tvrdenej procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017).

11.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, resp. rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

11.2. Nesprávnym procesným postupom sa rozumie faktická činnosť alebo nečinnosť súdu (procedúra prejednávania veci, resp. to, ako súd viedol konanie), ktorá predchádza vydaniu konečného rozhodnutia a účastníkovi konania (strane sporu) znemožňuje realizáciu jeho procesných oprávnení a marí mu možnosť jeho aktívnej účasti na konaní (R 129/1999 a 1Cdo/202/2017, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017, 8Cdo/85/2018). Keďže postupom súdu nie je samo rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť návrhu alebo žaloby (1Cdo/228/2017, 2Cdo/220/2017, 3Cdo/110/2017, 4Cdo/128/2017, 5Cdo/45/2018, 7Cdo/35/2018, 8Cdo/56/2017), nie je ním ani časť rozhodnutia - odôvodnenie (obsah, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (1Cdo/18/2018, 2Cdo/39/2018, 3Cdo/173/2017, 7Cdo/150/2017, 8Cdo/49/2017). Tieto právne náhľady najvyššieho súdu považuje za ústavne udržateľné aj ústavný súd (I. ÚS 21/2018, III. ÚS 614/2017, IV. ÚS 88/2018).

11.3. Pokiaľ dovolateľ namietal nedostatky v odôvodnení napadnutého rozsudku, už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že vada spočívajúca v nepreskúmateľnosti rozhodnutia nezakladá prípustnosť dovolania. Na zásade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá len tzv. „inú vadu konania“ (nie zmätočnosť) zotrvalo aj stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.“. Toto stanovisko je naďalej aktuálne (1Cdo/228/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/92/2018, 4Cdo/59/2017, 5Cdo/45/2018, 7Cdo/141/2017, 8Cdo/49/2017). V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajinú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych)

případov, o ktoré ide napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie.

11.4. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

11.5. V posudzovanom prípade odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie (vo výrokocho o výchove, práve a povinnostiach obidvoch rodičov zastupovať maloletého a spravovať jeho majetok a výživnom) ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP a v prospech dovolateľa zmenil prvostupňový rozsudok vo výroku o úprave styku (zvýšil jeho rozsah) a čiastočne v prospech otca aj modifikoval podmienky styku (pozri bod 20 napadnutého odvolacieho rozhodnutia). Z odôvodnení rozhodnutí týchto súdov, chápaných v ich organickej jednote ako celok (I. ÚS 259/2018), je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu. V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté rozhodnutie primerane vysvetlil.

11.6. Najvyšší súd vzhľadom na to dospel k záveru, že skutkové alebo právne závery odvolacieho súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 220 ods. 2 CSP). Obsah spisu neopodstatňuje tvrdenie dovolateľa, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil spôsobom zodpovedajúcim zákonu. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

11.7. V zhode s uvedenými závermi dovolacieho súdu vo veci sp. zn. 3Cdo/38/2019 (týkajúcej sa predchádzajúceho konania, pozn.) najvyšší súd uvádza, že „podľa čl. 4 ods. 1 veta prvá CMP súd aplikuje a interpretuje právo rovnako vo vzťahu ku všetkým účastníkom konania. Podľa čl. 7 veta tretia CMP v záujme hospodárnosti konania a ochrany práv a právom chránených záujmov účastníkov konania môže súd upustiť od vykonania určitých úkonov alebo prispôbiť ich realizáciu tak, aby dosiahol spravodlivé rozhodnutie vo veci. Podľa čl. 12 CMP súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prieťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania účastníkov konania a iných osôb ... Civilné mimosporové konanie vedie súd. Súd pripravuje pojednávanie (pokiaľ sa nariaďuje), riadi a usmerňuje jeho priebeh, vykonáva dokazovanie. Z vyššie citovaných ustanovení zákona vyplýva, že môže celkom alebo sčasti upustiť od vykonania určitých úkonov. V záujme hospodárnosti konania, ako aj čo najrýchlejšieho prejednania veci musí súd nevyhnutne už v priebehu konania selektovať, čo je pre rozhodnutie veci významné a na to sa zameriava. Spomedzi skutkových okolností tvrdených účastníkmi konania (stranami sporu) postupne vyberá tie, ktoré sa javia ako významné. Súd v rámci tejto činnosti môže v priebehu vypočúvania účastníka alebo svedka prípadne aj obmedziť tie ich prednesy, realizácia ktorých by sťažovala naplnenie zmyslu a účelu zákona (čl. 7 veta tretia CMP a čl. 12 CMP) ... I keď súd prvej inštancie usmerňoval priebeh konania a uskutočňoval selekciu niektorých skutkových tvrdení otca z hľadiska ich (ne)podstatnosti, nič nenasvedčuje tomu, že by v danom prípade účastníkom konania (v tom, čo bolo pre rozhodnutie objektívne významné) nebola vytvorená rovnaká možnosť vyjadriť sa k veci, k vykonanému dokazovaniu, k priebehu konania a k vyjadreniam iných účastníkov konania. S prihliadnutím na tvrdenie otca o nevyváženom vyhodnocovaní dôkazov dovolací súd pripomína, že dôkazy a tvrdenia účastníkov konania hodnotí súd podľa svojej úvahy v súlade s princípmi, na ktorých spočíva zákon (čl. 10 ods. 1 CMP), pričom žiaden dôkaz nemá predpísanú zákonnú silu (čl. 10 ods. 2 CMP). Každý dôkaz hodnotí súd jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli strany (§ 191 CSP). Obsah spisu nenasvedčuje tomu, že by súdy nemali tieto ustanovenia na zreteli, prípadne že by ich nerešpektovali“.

11.8. Po oboznámení sa so spisom, predovšetkým so zápisnicou o pojednávaní dňa 30. novembra 2018 (v rámci ktorého otec namietal disproporcie medzi zvukovým záznamom a písomnou zápisnicou) dovolací súd konštatuje, že postup súdu na tomto pojednávaní nevykazoval znaky relevantné podľa § 420 písm. f/ CSP. Súd po poučení (aj o možnosti namietat zákonnú sudkyňu, k čomu otec explicitne na č. l. 208 uviedol, že prvostupňový súd nenamietal), prednesení návrhu otcom a výpovedi otca a matky,

vyjadrení kolízneho opatrovníka a predbežného právneho názoru súdu oboznámil obsah spisu a následne poskytol možnosť na záverečné vyjadrenia (toto využil iba otec, pozn.). Vyhlásil dokazovanie za skončené a vyhlásil vo veci rozsudok. Z obsahu zápisnice rovnako nevyplýva, že otec v priebehu pojednávania namietal správnosť diktovania zápisnice. K uvedenému najvyšší súd iba dodáva, že pokiaľ dovolateľ namietal správnosť zachytenia obsahu spísanej zápisnice z pojednávania v konfrontácii so zvukovým záznamom, tak v zápisnici z pojednávania sa (iba) opíše priebeh procesného úkonu a uvedie sa podstatný obsah prednesov (§ 99 ods. 1 CSP). „Rozhodnutie o tom, čo je podstatné a čo a ako treba zachytiť v zápisnici, je rozhodnutím sudcu alebo predsedu senátu, ktorý zápisnicu diktuje, a ktoré je limitované jeho subjektívnym vnímaním toho, čo pri úkone súdu zaznelo, a aký to má význam pre ďalšie konanie" (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, komentár k § 99).

11.9. Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že v danom prípade prípustnosť dovolania z § 420 písm. f/ CSP nevyplýva.

12. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania aj z § 420 písm. e/ CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

12.1. V súvislosti s posúdením opodstatnenosti tejto námietky dovolací súd poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu publikované ako judikát R 59/1997, v zmysle ktorého neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, nebráni dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. g/ O.s.p., posúdiť túto otázku samostatne. Tento záver najvyššieho súdu je naďalej aktuálny vo vzťahu k § 420 písm. e/ CSP.

12.2. Sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezáujatosti (§ 49 ods. 1 CSP). Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti (§ 49 ods. 2 CSP). Strana má právo z dôvodov uvedených v § 49 uplatniť námietku zaujatosti (§ 52 ods. 1 CSP). V námietke zaujatosti musí byť okrem všeobecných náležitostí podania uvedené, proti komu smeruje, dôvod, pre ktorý má byť sudca vylúčený, kedy sa strana uplatňujúca si námietku o dôvode vylúčenia dozvedela a dôkazy na preukázanie svojho tvrdenia, ktorých povaha to pripúšťa, okrem tých, ktoré nemôže bez svojej viny pripojiť. Na podanie, ktoré nespĺňa náležitosti podľa prvej vety, súd neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá. Ustanovenia o odstraňovaní väd podania sa nepoužijú (§ 52 ods. 2 CSP). Námietku zaujatosti je potrebné uplatniť najneskôr do siedmich dní, odkedy sa strana dozvedela o dôvode, pre ktorý je sudca vylúčený. Na neskôr uplatnenú námietku zaujatosti súd neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá (§ 53 ods. 1 CSP). Ak sa námietka zaujatosti týka len okolností, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu alebo jeho rozhodovacej činnosti, súd na námietku zaujatosti neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá (§ 53 ods. 3 CSP).

12.3. V zmysle uvedených ustanovení je právne významný vzťah sudcu buď k veci (kedy má sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci) alebo k účastníkom konania (o taký vzťah ide vtedy, ak sudca má k účastníkovi konania určitý osobný vzťah, so zreteľom na ktorý bolo možné pochybovať o jeho nezáujatosti) alebo k zástupcom účastníkov konania. Samotné pochybnosti účastníka o existencii takéhoto vzťahu sudcu nie sú určujúce; rozhodujúcim je, či reálne existujú okolnosti, ktoré by mohli objektívne zakladať legitímne pochybnosti o nezáujatosti sudcu. Ustanovenie § 49 ods. 2 CSP ale jednoznačne vylučuje z dôvodov zakladajúcich zaujatosť sudcu tie okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach. A práve také okolnosti uplatnil otec v danom prípade. So zreteľom na podstatu, obsah a predmet týchto námietok (toho, čoho sa týkajú) preto uvedené dovolacie námietky nemajú dostatočnú právnu relevanciu. Dovolateľ uvedenú zmätočnosť totiž odôvodnil (iba) tým, ako sudkyňa kladla otázky, že nezisťovala jeho možnosti na starostlivosť o maloletého a dovolateľ bol vystavený rôznym vyjadreniam zo strany súdu. Vychádzajúc z obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) jeho procesného úkonu, v ktorom sa ohradil voči prístupu sudkyne k nemu, sa skôr javí, že mu prekážalo, ako s ním „komunikovala". Treba preto uviesť, že i keby slovné vyjadrenia vec prejednávajúcej sudkyne neboli vo

vzťahu k otcovi celkom korektné, nešlo by ešte bez ďalšieho o dôvod pre jej vylúčenie v zmysle § 49 ods. 1 CSP. Tým, pravda, nie je dotknutá možnosť otca ako účastníka civilného mimosporového konania inými prostriedkami a s inými dôsledkami upozorniť na správanie sudkyne (3Cdo/38/2019).

12.4. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že otec neopodstatnene tvrdí, že v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti uvedenej v § 420 písm. e/ CSP.

III.

13. Otec podal dovolanie aj podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP. V tejto súvislosti (iba) uviedol, že odvolací súd pri svojom rozhodovaní nesprávne posúdil záujem maloletého dieťaťa (Čl. 5 Zákona o rodine). V tejto súvislosti uviedol, že odvolací súd nesprávne umožnil dieťaťu „kontakt s vlastným otcom len v rozsahu 2 hodiny v týždni a to za prítomnosti matky ... V tomto smere rozhodnutie nerešpektuje najlepší záujem dieťaťa“. Podľa názoru dovolateľa mal súd upraviť styk otca s dieťaťom „omnoho širšie“. V ďalšom dovolateľ uviedol, že súd pri rozhodovaní o zverení dieťaťa do starostlivosti matky nezohľadnil skutočnosť, že „matka vystavuje dieťa pasívnemu fajčeniu“ (bod 3.2.).

13.1. Podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (písm. a/) alebo ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (písm. b/).

13.2. V zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP je relevantná výlučne „právna otázka“, teda nie skutková otázka. Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnou (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnou (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (1Cdo/126/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/235/2016, 4Cdo/89/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/42/2017, 8Cdo/73/2017).

13.3. Aby na základe dovolania podaného podľa uvedených ustanovení mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (porovnaj 2Cdo/203/2016 a 6Cdo/113/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže odvolací súd pristúpiť, len ak sú splnené uvedené predpoklady (po prijatí záveru o prípustnosti dovolania). Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

13.4. V okolnostiach posudzovanej veci sa otec v dovolaní nestotožnil so skutkovými a právnymi závermi odvolacieho súdu. Ani pri prístupe k jeho dovolaniu podľa obsahu tohto procesného úkonu (§ 124 ods. 1 CSP) nemožno ustáliť, konkrétne ktorú právnu otázku mal na mysli v rámci argumentácie, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, navyše ani neuviedol žiadne dovolacie rozhodnutie, od ktorého sa mal odvolací súd odkloniť (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), resp. že takáto právna otázka nebola dovolacím súdom vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP).

13.5. Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

13.6. Za právnu otázku, ktorá by bola/mala byť relevantnou v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP nie sú dovolateľom nastolené skutkové otázky, na základe ktorých sa usiluje o zmenu právneho posúdenia, a to, že odvolací súd nesprávne umožnil dieťaťu „kontakt s vlastným otcom len v rozsahu 2 hodiny v týždni a to za prítomnosti matky ... V tomto smere rozhodnutie nerešpektuje najlepší záujem dieťaťa“. Ďalej, že styk otca s dieťaťom mal súd upraviť „omnoho širšie“ resp. že „matka vystavuje dieťa pasívnemu fajčeniu“. Rozsah určenia styku otca s maloletým dieťaťom, ktorý navyše odvolací súd určil v prospech otca širším spôsobom ako prvostupňový súd, vyplynul z vykonaného dokazovania pred

nižšími súdmi, jeho hodnotenia a tvoril zistený skutkový stav nižších súdov, ktorým je dovolací súd viazaný (§ 442 CSP). Podobne aj okolnosť, či „matka vystavuje dieťa pasívnemu fajčeniu“ bola vecou skutkového zisťovania a právne ju neakceptovali ani súdy v predchádzajúcom konaní v rámci dovolacieho, či ústavného prieskumu (3Cdo/38/2019 a III. ÚS 145/2020).

13.7. Pokiaľ by dovolací súd absenciu konkrétne vymedzenej právnej otázky nezohľadnil a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj 1Cdo/23/2017, 2Cdo/117/2017, 3Cdo/6/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/78/2017). Ak by bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu [a na tom základe ho (dokonca) prípadne zrušil], porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

13.8. Z vyššie uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že (ani) na podklade dovolania otca podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP nemožno uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

14. Dovolací súd odmietne dovolanie, ak a/ bolo podané oneskorene, b/ bolo podané neoprávnenou osobou, c/ smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d/ nemá náležitosti podľa § 428, e/ neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f/ nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

15. Najvyšší súd odmietol dovolanie otca podľa § 447 písm. c/ (§ 420 písm. f/ a e/ CSP) a písm. f/ (§ 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP).

16. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.